Nieuwsbrief KNNV afd.Vriezenveen e.o. nr.1 dec 2020

Lezers van deze nieuwsbrief,

Dit is de eerste nieuwsbrief van onze KNNV afdeling Vriezenveen.

Middels digitale nieuwsbrieven kunnen we vaker, dus nog beter, contact onderhouden met onze leden en belangstellenden. Dit naast ons blad 't Uitpluizertje en onze website.
In de nieuwsbrieven zal ruimte zijn voor actuele onderwerpen op het gebied van natuur en milieu. Er speelt heel veel in onze omgeving.

Het is natuurlijk mogelijk om interessante onderwerpen voor plaatsing in te brengen, graag zelfs! En mocht er nog iemand zijn die wil helpen bij de samenstelling van de nieuwsbrieven, geef dit door aan het in deze brief genoemde contactadres.

Wij hopen dat de nieuwsbrieven van toevoegende waarde zullen zijn.

Ondanks deze bijzondere tijd wensen we iedereen fijne feestdagen en een gezond 2021.

Bestuur KNNV afd. Vriezenveen

Denk mee over de toekomst van Twenterand

De gemeente is bezig met het maken van een toekomstplan voor het buitengebied. Daarvoor hebben ze over verschillende onderwerpen de mening en ideeën van zoveel mogelijk inwoners nodig.

Via Twenterand.Ikpraatmee kun je meedoen aan dit onderzoek. Denk mee over de toekomst van het buitengebied.

Als het je wat kan schelen hoe de gemeente er uit moet gaan zien over 20 jaar geef dan je mening!

Hoe werkt het
Over 7 onderwerpen vraagt de gemeente je mening. Door het invullen van een poll, en het beantwoorden van enkele vragen kun je je mening geven.

De onderwerpen waar we je mening bij nodig hebben zijn:
1) Wat zie je over 20 jaar in het buitengebied
2) Winkels aan huis in het buitengebied
3) Openbaar vervoer of goede fietsverbindingen
4) Ruimte voor natuur en landbouw
5) Passend bouwen in het buitengebied
6) Nieuwe woningen buiten de dorpen bouwen
7) Jouw advies voor de gemeente
Deelnemen
Wanneer je over alle 7 onderwerpen je mening wilt geven ben je ongeveer 10 minuten bezig.
Voor meer informatie en deelname ga naar: https://twenterand.ikpraatmee.nl/

"Ik doe dit voor de dieren"

Op de achterkant van de jaarbalans 2020 van de RAVON is een prachtig artikel geplaatst over onze faunapassage en onze voorzitter.

In het verhaal spat het enthousiasme van Herman Stevens er van af. En natuurlijk is het ook een mooie erkenning voor al het werk wat verzet is om de faunapassage en de bijzondere informatie hoek te realiseren.

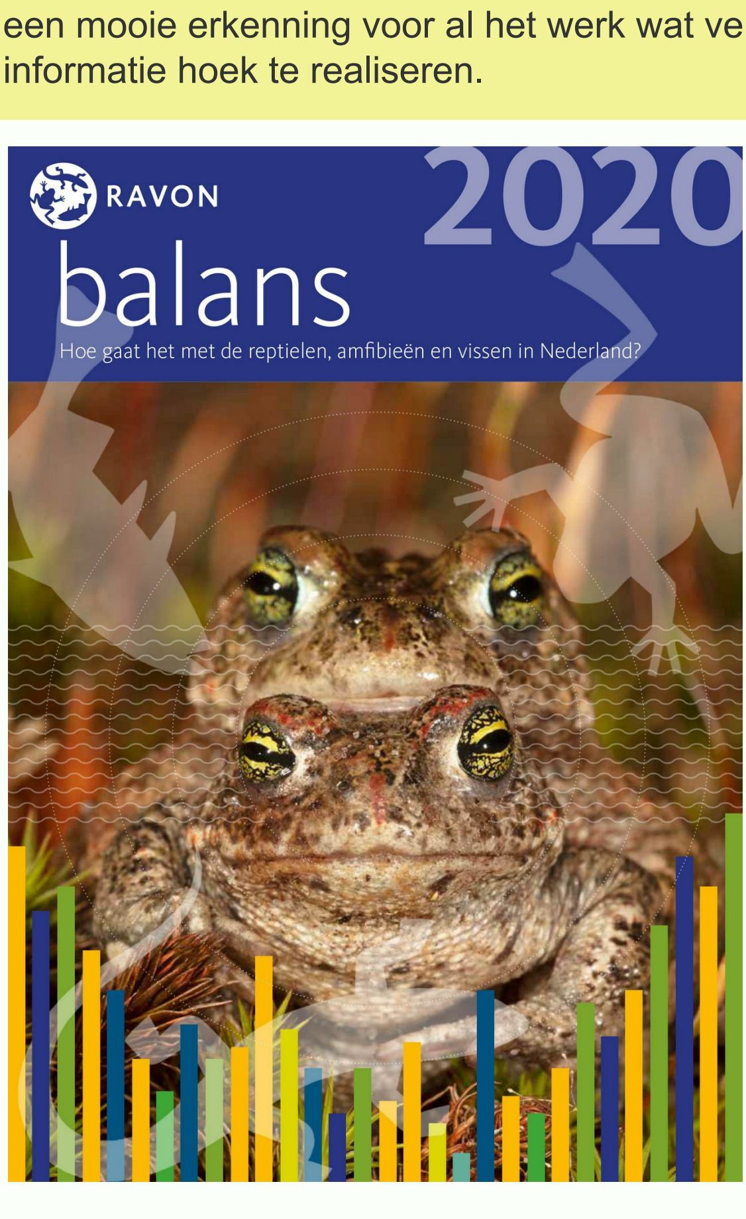
RAVON
balans 2020
Hoe gaat het met de reptielen, amfibieën en vissen in Nederland?

24
Onze werkgroepleden
"Ik doe dit voor de dieren"
FAUNAPASSAGE DE POLLEN

24
Onze werkgroepleden
"Ik doe dit voor de dieren"
FAUNAPASSAGE DE POLLEN
WIJ KUNNEN NU VEILIG ONDERDOOR
Het infopaneel
De zithoek in de vorm van een dikkopje en kikkerdril

Herman Stevens, lid van Padden.nu-werkgroep De Pollen.

In het voorjaar van 1990 merkten een aantal betrokken buurtbewoners op dat er veel kikkers werden doodgereden. De drukke weg lag precies op de hoofdroute voor de amfibieëntrek. Aan de ene kant lag een sloot en wat poeltjes, aan de andere kant het bos.

Met emmers in de hand gingen we 's avonds aan de slag. Alle dieren die op de weg zaten, raapten we op en zetten we over. Een pittige klus! Na twee jaar hebben we tijdelijke rasters neergezet in de wegbermen. Dat was een stuk makkelijker. De trekkende amfibieën konden zo de weg niet meer oversteken, maar kwamen in emmers terecht. Iedere ochtend brachten we die emmerinhoud veilig naar de overkant.

Elk dier dat we vinden, tellen we voor in onze rapportages. Op die manier onderzoeken we hoeveel dieren er oversteken en op welke plekken de meeste slachtoffers vallen. Deze cijfers zorgden voor een goede onderbouwing waarom er permanente oplossingen nodig waren.

Na veel lobby- en papierwerk is er goed nieuws! Inmiddels zijn er 5 faunatunnels én permanente rasters langs de weg geïnstalleerd. Als kers op de taart kwam er ook een infohoek met infopaneel en zithoek in de vorm van een dikkopje en kikkerdril. Wij zijn blij! Maar ons werk zit er nog niet op. We blijven betrokken en zorgen voor goed onderhoud van de faunapassages en blijven steekproefsgewijs onderzoeken of de tunnels en rasters goed werken.

Waarom ik dit allemaal doe? Ik ben een echt natuurmens met een voorliefde voor herpetofauna. Ik doe dit allemaal voor de dieren. Ik wil hun leven veiliger maken. De dieren willen die weg oversteken, dan kan je ook denken dat de weg eigenlijk verkeerd ligt… Maar om die op een andere plek te krijgen is moeilijker dan faunapassages realiseren.

Vogelteller Geert Euverman in de Kijker

Punt-Transect-Tellingenproject (PTT) in het Springendal

Naast dat hij ontzettend veel BMP-werk doet, is Geert Euverman tijdens de winterperiode al meer dan 35 jaar actief als PTT-er. Hij loopt al jaren een prachtige PTT-route door het Springendal in Noordoost Twente, dat in de loop van die jaren in positieve zin is veranderd. Veel herstelmaatregelen die in dit Natura2000 gebied zijn genomen, hebben ook geleid tot een verandering bij de overwinterende vogels.

Eerste aanraking met Sovon
'Voor mij begon het echte vogelkijken eigenlijk pas in 1982. Ik werkte als reservaatarbeider bij Staatsbosbeheer, in Engbertsdijksvenen in Twente. Het gebied uit mijn jeugd: waar mijn vader veenarbeider was en waar ik veel heb rondgezworven. Om het veen tegen verdrogen te behouden werd door Staatsbosbeheer van alles gedaan om water vast te houden, wat veel vogels aantrok. Ook soorten die ik toen nog niet kende, zoals veel steltlopers.
Deze rijkdom werd geteld door een aantal vrijwilligers, onder aanvoering van Johan Bekhuis, één van de eerste Sovon-medewerkers. Ik liep al snel met hen mee en tot mijn verrassing bleek ik de verschillende geluiden van vogels snel op te pikken. En dan ben je verkocht. Ook de niet-broedvogels werden geteld; slaapplaatstellingen, watervogeltellingen en trektellingen werden gedaan. Sovon was toen al even bezig tellingen te standaardiseren en Johan was daar een promotor in.

Niet lang daarna verkaste ik naar een ander deel van Twente, met het Springendal als uitvalsbasis. Intussen was ik warm gemaakt voor BMP en zijn Johan en ik daar gestart met BMP-plot Braamberg. Een heel gevarieerd bosgebied met een beekdalletje bij Vasse. Ik begon daarmee in 1984 en ik doe het nog steeds. Daarna is het nogal uit de hand gelopen onder ander met een mooie PTT-route in Springendal.'
PTT-route vanaf 1984 in Springendal
'Met het fenomeen PTT-telling had ik al kennisgemaakt. Johan had daarvoor een route die onder meer Engbertsdijksvenen aandeed. Ik heb deze eenmalig gedaan; voor een niet al te geoefende fietser een hele uitdaging. Deze route bestaat niet meer; de weg dwars door het veen is er niet meer. Ik heb daarop al snel een eigen route gemaakt door het Springendal. Ik begon de route vanaf de werkschuur, een tocht van 6 kilometer, lopend af te leggen. Springendal is een schitterend afwisselend gebied op de stuwwal van Ootmarsum en met het dal van de Springendalse Beek als ruggengraat. Het kostte dan ook geen enkele moeite hier punten te leggen op verschillende plekken. Ga maar na: een eeuwenoud boerenerf, bronvijvers, jeneverbesstruweel, ecologisch beheerde akkers, heide en bos in verschillende gedaantes.'
Veranderingen tijdens PTT-tellingen en de route
'Vergeleken met de broedvogeltellingen die ik doe, zijn de gegevens van PTT meestal niet meteen aantoonbaar te koppelen aan het beheer. Dit is toch meer een zaak van de lange adem. Maar natuurlijk als je ze landelijk bij elkaar voegt, zijn ze wel bruikbaar voor grotere verbanden als klimaat en voedsel. Of in het geval van bos, het ouder en natuurlijker worden, zoals op Springendal. Het is gewoonweg mooi als je daaraan kunt bijdragen, zeker met een zo lang mogelijke reeks.

In de loop van de jaren is er op mijn route wel het een en ander veranderd. Zo is het stukje lariks waar ik ooit mijn eerste Kruisbekken zag allang weg. Dat is nu heide. Dat omvormen van het bos ging steeds door, vooral het naaldhout is grotendeels verdwenen. En de laatste jaren gaat het ineens wel heel hard. Voor Natura 2000 was herstel en verbinden van open delen één van de doelen. Dit is recent op grote schaal gebeurd. De grote akkercomplexen zijn omgevormd naar een kleinschaliger landschap met houtsingels. Hiervoor zijn allerlei inheemse struiken gebruikt. Dat maakt dat je sommige soorten veel minder snel treft, maar ik ben nou al benieuwd naar wat ervoor terug komt.'
Niet te vergeten vogelervaring tijdens een PTT-telling
'In 2007 ontdekte de schaapherder per ongeluk een enorme roestplaats van Ransuilen, aan de rand van de heide. Ze zaten in een groepje vliegdennen: 30 stuks. Gelukkig keerden ze wel terug naar dezelfde plek en kon ik ze later meetellen. Dat is nog steeds met stip mijn meest memorabele waarneming op deze route. Ik tel nu naast de Braamberg in Engbertsdijksvenen, de bebouwde kom rond mijn huis en in het boerenland net buiten het dorp. Verder coördineer ik sinds ik met pensioen ben de broedvogeltellingen van de andere deelgebieden voor het hele veen. Waar ik ook tel, ik hoop toch altijd op een zingende Wulp: bij uitstek de vogel uit het landschap van mijn jeugd.'

Essentieel tijdens een PTT-tocht
'De PTT tocht is voor mij één en al nostalgie. Er gaat dan ook alleen een kijker mee en een notitieboekje. De telefoon gebruik ik alleen om aan te geven dat de vijf minuten om zijn. Zeker als het iets bijzonders betreft, houd ik het voor mezelf. Ik heb daar, zeker toen ik nog werkte, genoeg ergernis van gehad. Ik blijf het maar raar vinden, de scoringsdrift van sommigen. Waarneming.nl is een geweldig medium, ik kijk er zelf graag op, maar de ervaring heeft me helaas geleerd dat het ook de startpagina is van plantendieven, vogelvangers en niet te vergeten fotografen. Nog dit voorjaar las ik over een onverwachte eerste broedpoging van Kraanvogels op een nieuwe plek in Twente: 'Je kunt het nest van de weg zien' werd vermeld. Iedere teller zou moeten bedenken dat niet je score voorop staat, maar het belang van de soort die je hebt waargenomen! Twitteren laat ik dus ook graag aan vogels over.'

Wat kun je doen met je telgegevens?
'Voor snelle reacties op wat er met de naaste omgeving gebeurt, zeggen broedvogelgegevens meer dan PTT-tellingen. Dat zie je heel duidelijk terug bij het plot in het boerenland dat ik doe. Het maakt pijnlijk duidelijk wat we hier de afgelopen 30 jaar zijn kwijtgeraakt. De Patrijzen gingen van maximaal negen tot meestal nul de laatste jaren. Dat raakt me zeer. Ik heb daarom na mijn pensionering mijn gemeente Twenterand aangeboden mee te denken over hoe het anders kan in ons buitengebied. Daar was gelukkig al iemand bezig met het nadenken over hoe te vergroenen. Ik kon daar mooi bij aanhaken. Het heeft ook met hulp van Landschap Overijssel al veel mooie dingen opgeleverd. Er is gekozen voor de Patrijs als knuffelsoort, met het idee dat als deze soort het voor de wind gaat, het goed gaat met de hele leefomgeving. 'Wies met de Patries' heet dit project. Hiervoor heb ik twee jaar lang alle meldingen van Patrijzen verzameld, om te zien waar ze nog het meest voorkwamen. Op de beste plek komen een paar dingen samen. Het belangrijkste zijn enkele boeren die uit zichzelf al begaan waren met de vogels op hun land. Een melkveehouder heeft een perceel ingericht voor weidevogels, inclusief plasdras. En er wordt hier steeds meer graan verbouwd voor de eigen whiskystokerij. Door de gemeente zijn wegbermen verschraald en ingezaaid met een mengsel met inheemse kruiden en er zijn stroken landbouwgrond ingezaaid met een passend kruidenmengsel. Alles bij elkaar zorgt het ervoor dat hier weer grote koppels Patrijzen opgroeien. Dat begint ook op te vallen bij de provincie die subsidie heeft verstrekt voor de boerenlandvogels hier. Hier zou een PTT-route zeer op zijn plaats zijn, om te zien hoe deze kluchten de winter doorkomen. Er is genoeg variatie op fietsafstand om er een mooie afwisselende route van te maken. Liefhebbers kunnen zich bij mij melden!'

Doe mee aan PTT
'Het PTT-tellen is een mooie opstap voor nieuwelingen of beginnende vogelaars. Je kunt het heel goed samen doen, zeker in open gebied waar je meer hebt aan goede ogen dan aan oren. Een paar kijkers zien immers meer dan één. Je telt altijd dezelfde punten, nooit langer dan vijf minuten op één plek, of het moet er heel wild aan toe gaan. Je kunt tegelijk ook de zoogdieren meetellen. Met de recente plaatsing op de Rode Lijst van Haas en Konijn ook een gegeven van belang. En ga je pas vanaf de kerstdagen, zou je zelfs een plantenliefhebber mee kunnen nemen voor de Eindejaars Plantenjacht!

Voor mezelf gaat het voorgaande overigens niet op. Er zijn twee momenten op vogelgebied in het jaar waar ik naar uitkijk: 1 maart wanneer je weer mag voor BMP-tellingen en eind december de route op het Springendal. Die wintertelling doe ik altijd alleen. Het is voor mij de mooiste aanloop naar de feestdagen. Als je geluk hebt onder winterse omstandigheden, maar in ieder geval op een dag zonder regen en wind. De plezierige verwachting vooraf die je krijgt als je er al zo vaak bent geweest: zou er nog weer eens een IJsvogel op de vijver zitten? Houtsnippen tussen de Jeneverbessen, een Klapekster op de hei, of een Kerkuil in het oude stalletje? Zwermen Groenlingen, Geelgorzen, of Putters op de akker met kruidenmengsel van de aangrenzende camping? Graag een stille, nevelige dag en dan ergens van ver weg het geluid van een midwinterhoorn, want we zijn wel in Twente. Op zo'n manier het jaar uit te gaan, dat gun je toch iedereen…'

Het Punt-Transect-Tellingenproject (PTT) is het langst lopende monitoringproject van Sovon. Het is gestart in 1978, kende enige varianten maar blijft tegenwoordig beperkt tot een jaarlijkse decembertelling. Een populair project (550+ telroutes) voor in de 'stille' wintertijd. Het kost weinig tijd en levert goed bruikbare resultaten en onverwachte momenten in het veld op.

Doel is de aantallen en verspreiding vastleggen van min of meer algemene wintervogels, in aanvulling op de andere wintervogelprojecten (o.a. watervogeltellingen).
Alle soorten worden geteld. Voor ca. 80 soorten levert dit project onmisbare informatie op. Het gaat zowel om overwinteraars uit Noord- en Oost-Europa (Kramsvogel, Keep) als Nederlandse standvogels (Groene Specht, Huismus).

De werkwijze is eenvoudig:
Eenmalige telling in periode 15 december tot en met 1 januari
Telroute met 20 vaste telpunten
Precies vijf minuten tellen per punt
Alle vogels vanaf punt tellen, ook voorbijvliegende
meer info: https://www.sovon.nl/nl/PTT

Vogels wijzen ons de weg

Landbouw en natuur in balans
Auteur(s): **Ben Koks**

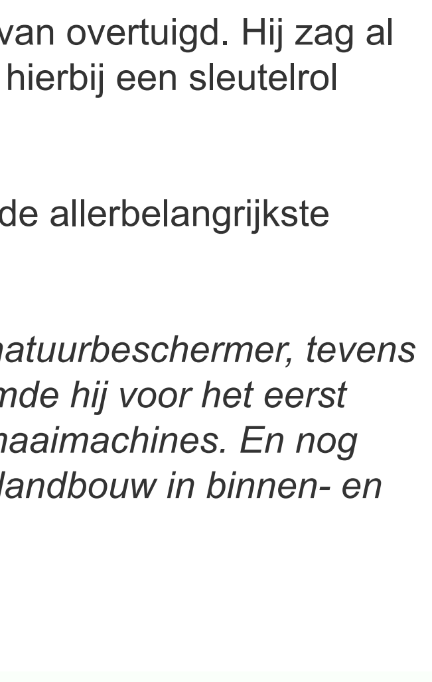

Tijdens de lezing in Het Punt op 3 maart heeft Ben Koks al veel verteld hoe de landbouw de boerenlandvogels niet in de weg hoeft te staan maar juist kan onder steunen. Via de KNNV uitgeverij komt er in februari 2021 een boekje over uit voor maar €8,50 inschrijven kan nu al vast.

Kunnen vogels ons de weg wijzen naar een andere landbouw? Voor Ben Koks is er geen twijfel mogelijk op die vraag: dat kan zeker. We hebben te maken met stikstofproblemen, de teloorgang van biodiversiteit en economische belangen lopen vaak dwars door de discussie over de toekomst van ons voedsel.

Dit essay benoemt de pijnpunten, maar geeft ook nadrukkelijk een positieve denkrichting aan over hoe we een betere balans tussen natuur en voedselproductie bereiken. Want het ís - mogelijk dat natuur en landbouw hand in hand gaan, daar is Ben Koks van overtuigd. Hij zag al eerder dat het kon. Op basis van zijn onderzoek laat hij zien dat vogels hierbij een sleutelrol spelen.

Dit essay is een ultieme poging om lezers anders te laten denken over de allerbelangrijkste uitvinding van de mens: de landbouw.

Ben Koks is een Nederlandse ornitholoog, akkervogelonderzoeker en natuurbeschermer, tevens oprichter van Werkgroep Grauwe Kiekendief. Op 29 juni 1990 beschermde hij voor het eerst een nest van de grauwe kiekendief op een Groningse akker tegen de maaimachines. En nog altijd zet hij zich gepassioneerd in voor de kiekendieven en een betere landbouw in binnen- en buitenland.

reserveren kan hier via de KNNV uitgeverij

Een groen 2021 gewenst

Deze nieuwsbrief van de KNNV Vriezenveen zal uitkomen als er iets te melden is. Ook kunnen anderen die iets leuks en belangrijks te vertellen hebben dat doorgeven aan de redactie.
Dat kan via het mailadres: vriezenveen.knnv@gmail.com

De KNNV afdeling Vriezenveen kent zowel KNNV-leden als excursieleden/donateurs. Ze organiseert jaarlijks wandelingen, fietstochten, landschap-, planten-, vogel-, Insecten- en paddenstoelenexcursies. Verder worden lezingen gehouden. De afdeling doet inventarisatiewerk en verwerkt de gegevens in rapporten.
De afdeling heeft werkgroepen voor: vogels, natuurbescherming, landschapsbeheer, "Vriezenveen schoon", natuurfotogroep -en "Educatieve Kruidentuin". De laatste is gelegen achter sportcentrum De Stamper te Vriezenveen-Midden. En is er nog een Natuurjongeren programma voor de jeugd van ca. 11 tot 16 jaar.

link naar de website van de KNNV Vriezenveen

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}. • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden. • U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen. • Voor een goede ontvangst voegt u vriezenveen.knnv@gmail.com toe aan uw adresboek.
Laposta